

Utredning om ny oppvekstlov, hvorfor og hvordan?

Disposisjon

- Hva er problemet, og hva vil vi oppnå?

- Hvilke tiltak er aktuelle?

Utrede om og hvordan en ny oppvekstlov kan være en del av løsningen.

- Hvilke prinsipielle spørsmål reiser tiltaket (ny oppvekstlov)?
- Hva kan være de positive og negative sidene av tiltaket?
- Hvilke tiltak anbefales, og hvorfor?

- De aller fleste barn og unge i Norge har det bra, jfr Ungdata, Elevundersøkelsen mm.
- De fleste opplever god livskvalitet, gode relasjoner med foreldre og venner, trives på skolen og i fritiden
- Flere gjennomfører videregående opplæring
- Høy ressursinnsats i en rekke offentlige velferdstjenester
- Høyt kompetansenivå i offentlige tjenester

Unge som står utenfor arbeid, opplæring og utdanning (NEET)

En analyse av unge i NEET-kategorien

Forfattere:

Tonje Fyhn, Rebecca Lynn Radlick, Vigdis Sveinsdottir

Rapport 2-2021, NORCE Helse

Hva er problemet?

- For mange barn og unge faller likevel utenfor
- Rammer særlig barn og familier med sammensatte utfordringer knyttet til helse, levekår og sosiale forhold
- Vedvarende utfordring til tross for høy ressursinnsats i offentlig sektor
- Behov for bedre bruk av de samlede ressursene i oppvekstfeltet

Sosiale forhold, økonomi og miljø

Arbeidsliv

Kultur og
fritid

Utdanning

Helse-
fremmende
miljø

Oppvekst

Sosial støtte, nettverk og medvirkning

Levevaner og mestring

Helse- og
omsorgs-
tjenester

Nærmiljø
og bolig

Fri videreutvikling av
Dahlgren & Whiteheads modell

Sektoriserte velferdstjenester

Departement	Helse- og omsorgsdepartementet		Kunnskapsdepartementet				Barne- og likestillingsdepartementet	Arbeids- og sosialdepartementet	Justis- og beredskapsdepartementet	
Direktorat	Hdir	Hdir og De regionale helseforetakene	Udir	Udir	Udir	IMDi	Bufdir	AVdir	POD	Sfk
Regional stat	FM	Spesialhelsetjenesten	FM			FM IMDi regionskontor	FM Bufetat Familievernet	FM	Politi-distriktene	Konflikt-rådene
Fylke/ fylkeskommune		Folkehelse	VGO, karrieresentre, OT	Videregående opplæring	PPT fylke			NAV fylke		
Kommune	Kommunale helsetjenester 	Skolehelsetjenesten 	OT-rådgivning 	Barnehage, skole, SFO 	PPT 	Introduksjonsprogrammet 	Barnevernet / Familievernet 	Lokalt NAV-kontor 	Politråd, Politikontakt 	SLT-samarbeidet

Mangel på helhet og sammenheng er godt dokumentert

NOU Norges offentlige utredninger 2005: 3

Fra stykkevis til helt

En sammenhengende helsetjeneste

Innstilling fra et utvalg oppnevnt ved kongelig resolusjon av 17. oktober 2003.
Avgitt til Helse- og omsorgsdepartementet 1. februar 2005.

NOU Norges offentlige utredninger 2017: 12

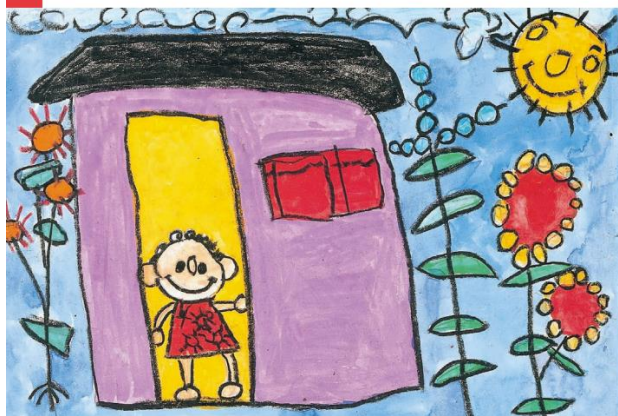
Svikt og svik

Gjennomgang av saker hvor barn har vært utsatt for vold, seksuelle overgrep og omsorgssvikt

NOU Norges offentlige utredninger 2009: 22

Det du gjør, gjør det helt

Bedre samordning av tjenester for utsatte barn og unge

Fafo

Inger Lise Skog Hansen,
Ragnhild Steen Jensen og Tone Fløtten

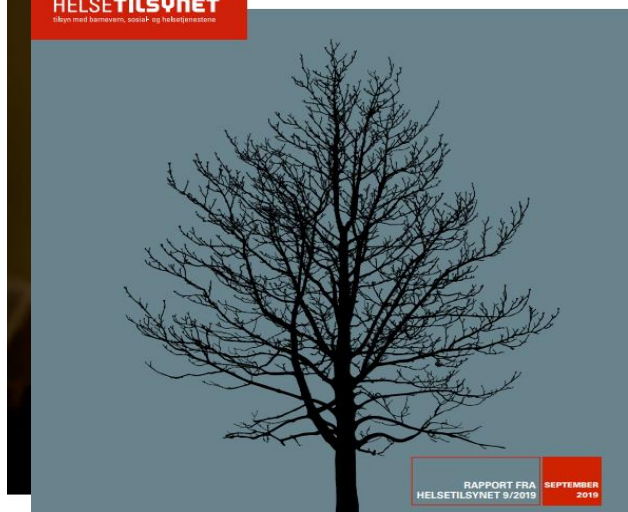
Trøbbel i grenseflatene

Samordnet innsats for
utsatte barn og unge

Omsorg og rammer
NÅR BARN TRENGER MER

HELSETILSVNET
Uten med barnevern, sosial- og helsesystemene

RAPPORT FRA
HELSETILSVNET 9/2019
SEPTEMBER
2019

En eksempelfamilie

Eksempelet er basert på en kartleggingssamtale med en familie, som er gjennomført som en del av prosjektet. Les mer om familien og kartleggingen senere i rapporten.

Familien består av to foreldre og fire barn. Det eldste barnet i familien er 12 år, og har behov for sammensatte tjenester. Dette gjør at han trenger støtte fra flere tjenester på tvers av sektorer.

Foreldrene bruker alle sine ressurser på å koordinere tjenester, og for å få en kompleks og vanskelig hverdag til å gå rundt. I møte med systemet opplever familien at tjenestene rundt dem både kan hjelpe og forverre situasjonen på samme tid.

Sammensatte utfordringer

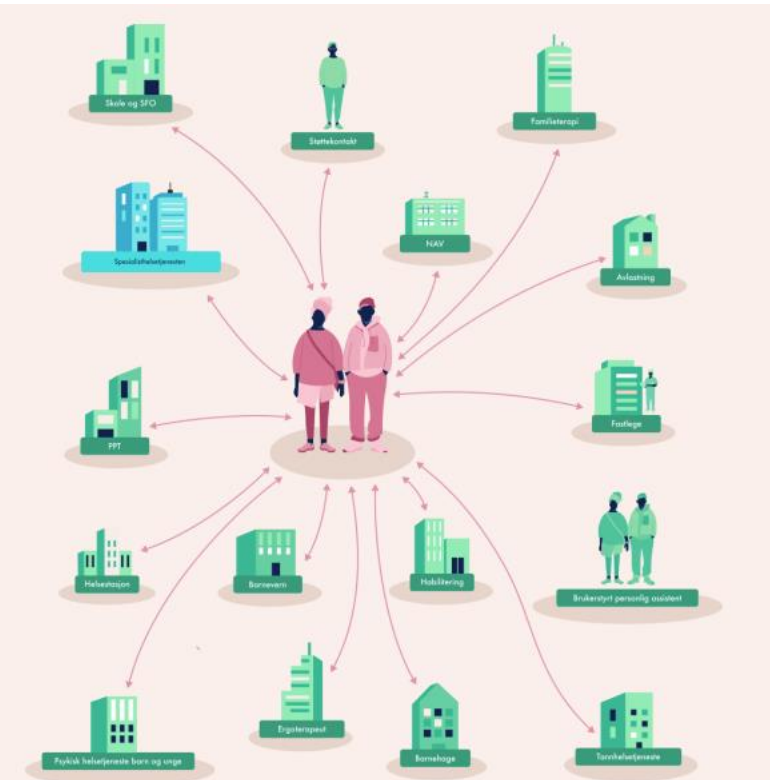
Barnet har ADHD og autisme, i tillegg til andre utfordringer. Det fører til vansker med blant annet kommunikasjon, læring, prosessering av sanseinntrykk, fysisk utagering og mer. Utfordringene krever at flere tjenester er involvert samtidig.

Søsken som pårørende

Utfordringene til gutten preger situasjonen hjemme, spesielt for søsknene. De har blitt utsatt for fysisk og psykisk vold av storebror i flere år, og kjenner på frykt og mangel på trygghet hjemme.

Hva drømmer familien om?

Foreldrene drømmer om en rolig start på dagen, med hvilepuls. De drømmer om å kunne gjøre ting sammen som familie, og de drømmer om at søsknene til gutten skal kunne få besøk av vennene sine. Situasjonen gjør at det blir vanskelig å få til. De drømmer om en trygg fremtid for hele familien, der deres behov blir ivaretatt.

Mangel på informasjon og tilpassede, helhetlige tjenester

Foreldrene bruker alle ledige ressurser på å koordinere tjenester. De har mistet mye av sitt nettverk, og har sjelden mulighet til å møte venner.

Foreldrene opplever mangel på kommunikasjon mellom tjenestene, og informasjon. De føler ikke at gutten deres har fått behovene sine dekket av de kommunale tjenestene.

Fra Stimulab - prosjektet om livshendelsen «alvorlig sykt barn»

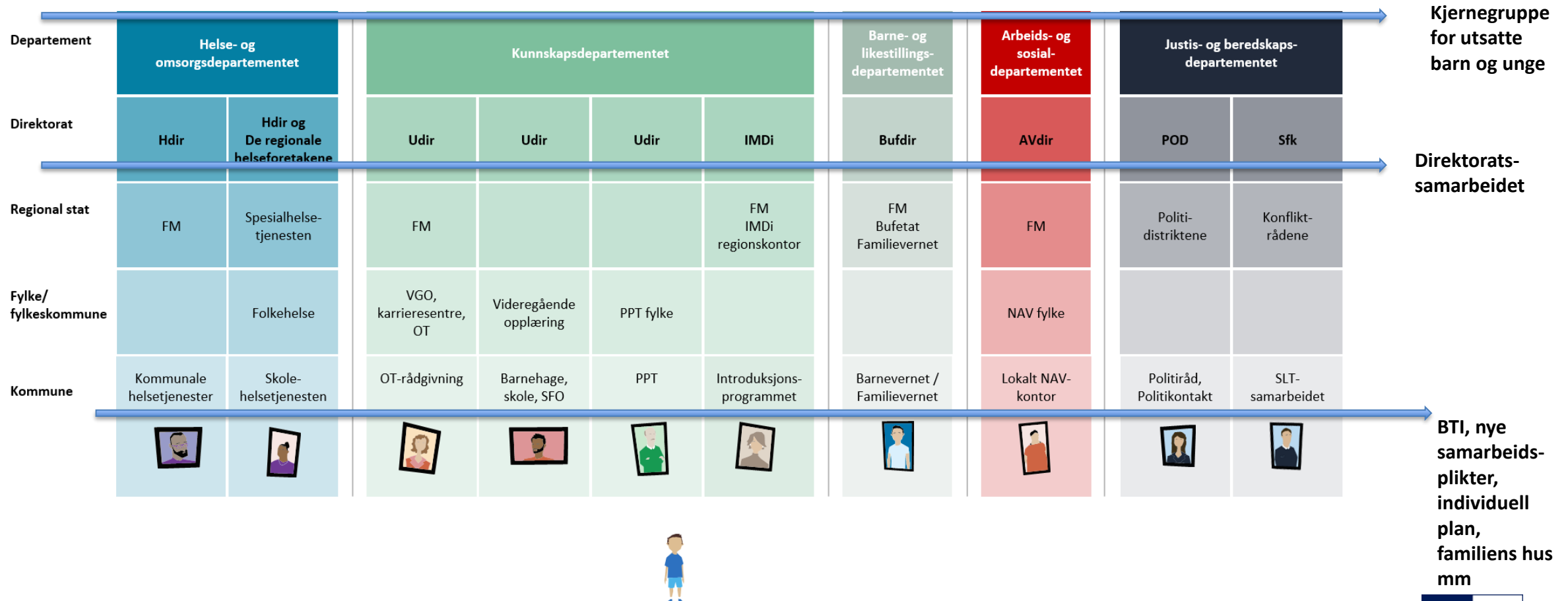
Oversikt over bestemmelser som regulerer forebyggende tiltak

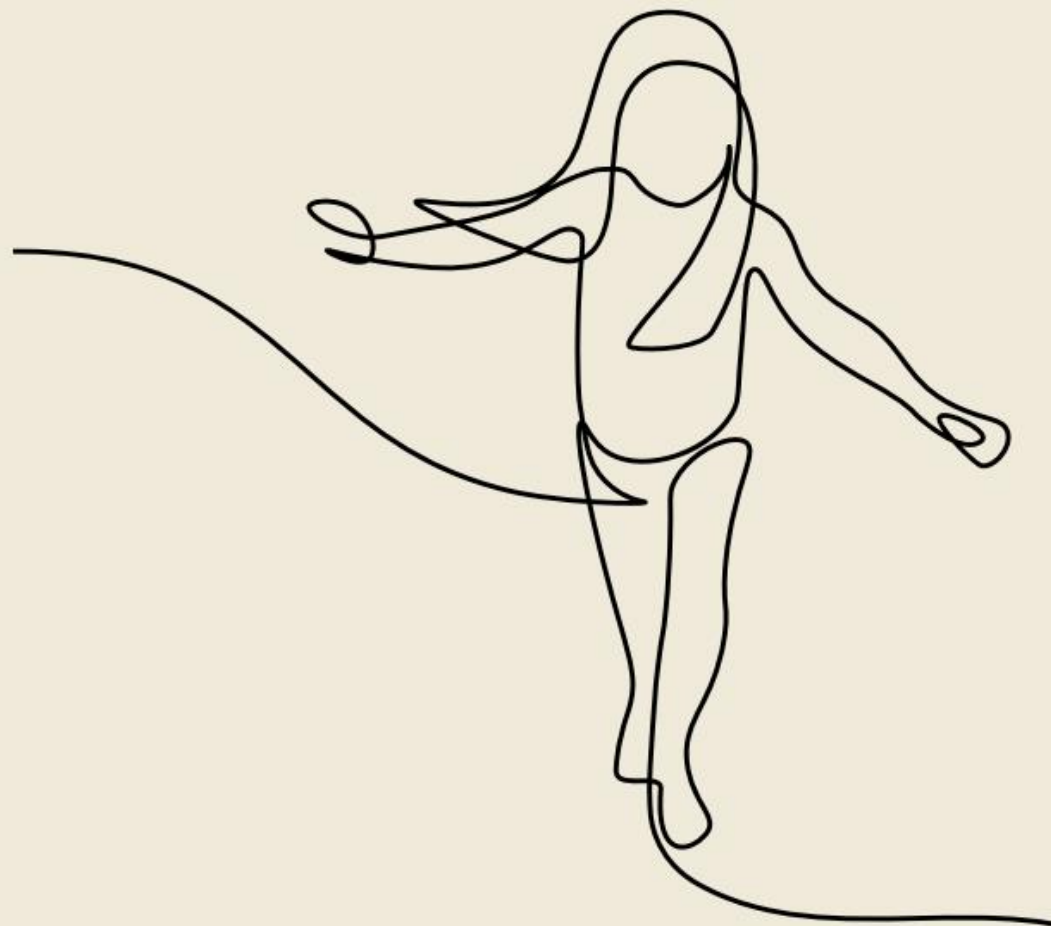
4.6 Tabelloversikt over bestemmelser

Grunnloven- §§ 92, 98, 104									
Barnekonvensjonen- artikkel 2, 3, 6, 12, 20, 24, 26, 27, 28, 31									
FN-konvensjonen om rettigheter til menneske med nedsatt funksjonsevne (CRPD)									
EMK- artikkel 1, 2, 8									
Kommuneloven									
Likestillings- og diskrimineringsloven									
Forvaltningsloven									
Folkehelsetloven									
Plan- og bygningsloven									
Enkelte bestemmelser i barnevernsloven									
Boligsosialloven									
Kulturloven, folkebiblioteksloven, friluftsløven, alkoholloven og tobakkskadeloven									
	Folkehelse- loven	Helse- og omsørgstjeneste- loven	Barnhage- loven	Opplærings- loven	Sosialtjeneste- loven	Barneverns- loven	Krisesenter- loven	Integrerings- loven	Plan- og bygnings- loven
Oversikt over §§									
Bestemmelser der kommunens forebyggingsplikter direkte fremgår av lovteksten	§ 4	§ 1-1, 3-2, 3-3, 3-3a.	§ 41	§§ 11-13, 12-3 og 13-3	§ 12	§ 15-1			§ 3-1 f

Øvrige bestemmelser som bidrar til at barn og unge har gode oppvekstvilkår (formålsbestemmelser, grunnleggende bestemmelser)	§ 1,5, 6, 7, 9, 28, 30 Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger	§ 5-11, § 6-1, 6-2	§§ 1, 2, 3, 4, 7, 9, 10, 16, 31, 36, 38, <i>Forskrift om rammeplan kap. 1 og 3</i>	§§ 1-1, 1-3, 2-1, 2-6, 4-1, 10-1, 10-2, 11-4, 11-5, 11-6, 12-2 og 28-1	§ 1	§ 1-1, §1-3, § 1-4, § 1-5, § 1-6, § 1-7, §1-8, §1-9 og § 1-10	§ 2		§§ 1-1, 3-1 a og e, 3-3 tredje ledd § 5-1 annet ledd § 10-1 første ledd Kapittel 11
Bestemmelser der kommune gjennom tjenestetilbudet bidrar til å oppfylle kommunens ansvar, hvilket nivå av forebygging: universelle, selektive, indikerte			(Universelle tiltak) §§ 2 a, 26, 50, <i>Forskrift om rammeplan</i> (Selektive/Indikerte tiltak) §§ 2 b, 31, 33, 37, 42, 43, 45, 46, <i>Forskrift om rammeplan</i> <i>Forskrift om foreldrebetaling i barnehager § 3</i>	(Universelle tiltak) §§ 4-4, 4-5, 4-7, 9-5, 10-4, 10-7, 11-1, 11-2, 14-2, 17-1 og 27-1 (Selektive/Indikerte tiltak) §§ 10-6, 11-3, 12-4, 12-5, 16-2, 24-1, 24-2 og 24-3	(Indikerte tiltak) § 17, §§ 18 og 19 og §§ 29 flg. Kommunen er pliktsubjektet, men tjenestene skal ivaretas i NAV-kontoret, jf. NAV-loven § 13	(Indikerte tiltak) Kapittel 3. Hjelpetiltak, kapittel 4. Akutttiltak, kapittel 5. Omsorgsovertakelse, fratakelse av foreldreansvar og adopsjon, kapittel 6. Atferdstiltak		(Selektivt tiltak) § 3	

Kompenserende tiltak

Nye samarbeidsbestemmelser

- «Et overordnet bilde av undersøkelsenes resultater er at det er vanskelig å se at det har skjedd vesentlige endringer i kjølvannet av lovendringene»
- «Ansatte og ledere beskriver status for samarbeidet omtrent som før, og familienes erfaringer er omtrent de samme – eller verre»

Stortinget tar initiativ til ryddesjau i lover og regler

Hjem | Om KS | Kommunikasjon og presse | «Der livet leves» | KS-podkast: Ryddesjau i lover og regler

KS-podkast: Ryddesjau i lover og regler

Bli med inn i Stortinget i årets første episode av KS-podkasten "Der livet leves", hvor en delegasjon fra KS' hovedstyre møtte kommunalkomiteén for å diskutere en "ryddesjau" i statlige lover og regler og detaljstyring.

Foto: KS

Styreleder i KS, Gunn Marit Helgesen, og leder i Stortingets kommunal- og forvaltningskomité, Lene Vågslid, ledet møte om ryddesjau i den statlige styringen av kommuner og fylkeskommuner.

Gjennomgang av lover, regler, regulering og barrierer som forhindrer effektiv oppgaveløsning i kommunene.

Regjeringen har nedsatt en kommunekommisjon

Utredning om ny oppvekstlov.

Mål: Et mer helhetlig tjenestetilbud til barn og unge, og bedre ressursbruk gjennom å forbedre og forenkle lovreguleringen av kommunale oppveksttjenester.

- Bestemmelser i ny lov som skal erstatte bestemmelser i dagens sektorlovgivning, ikke komme i tillegg til.
- Mindre detaljregulering av prosess og innsatsfaktorer, tydeligere bestemmelser om mål med tiltak og tjenester.
- Et bredere perspektiv på barns oppvekstvilkår, som også bidrar til å mobilisere støtte fra familie, nettverk og lokalmiljø (kultur- og fritidstilbud)
- En felles regulering av forebyggende tiltak på tvers av sektorer og tjenesteområder
- Større lokal frihet til å organisere et lag av ulike tjenester og tiltak rundt barn og familie, uten hindrer av sektorlovgivning og fragmentert statlig styring.
- Lovverk som plasserer ansvar hos kommunestyre og kommunedirektør, ikke hos enkelttjenester og ansatte
- Et enkeltvedtak for hvert barn/unge som omfatter tiltak på tvers av kommunale sektorer, tjenester og fagområder
- Statsforvalter/ tilsynsmyndigheten skal vurdere helheten i tiltak og tjenester, ikke bare enkeltelementer.

Hvilke prinsipielle spørsmål reiser tiltaket?

Avveining mellom hensynet til individuelle rettigheter og rettssikkerhet, og hensynet til lokalt selvstyre

Hensyn til nasjonal styring for likeverdige tilbud, og rom for lokale og individuelle tilpasninger

Lovgivning for spesifikke målgruppe bryter med tradisjonell sektorlovgivning.

Felles oppvekstlov for kommunale tjenester løser ikke grenseflater med spesialiserte tjenester

Utredningen skal belyse: Hvordan kan bestemmelser i en evt. ny oppvekstlov utformes for å ivareta barn og familiers rettigheter og rettssikkerhet, samtidig som kommunene har større frihet til å organisere tjenester enn dagens sektorlovgivning gir rom for?

- Operasjonalisere barns beste – kravet
- Forbedre reguleringen av rettigheter, ikke svekke dem. Mer vekt på helhet i tjenestene og mål for tiltak.
- Rettssikkerhetsgarantier (tilsyn og klagebehandling) som sikrer helhetsblikk på tjenester til barn og unge, ikke bare vurderer enkeltelementer av tilbudet
- Større rom for å sette sammen lag med ulike fagkompetanse, på tvers av dagens sektorgrenser.
- Lovverk som sikrer god informasjonsdeling og ivaretar personvernet.

Utredningen skal besvare; Hvilke kommunale tjenester og tiltak bør omfattes av en evt. ny felles oppvekstlov?

Kartlegge og vurdere hvilke tjenester og bestemmelser som det kan være aktuelt å samle i en felles oppvekstlov, bla. opplæringsloven, barnehageloven, folkehelseloven, barnevernloven, helse og omsorgstjenesteloven .

Foreslå hvordan vi kan samle og forenkle bestemmelser om forebyggende tiltak som skal fremme gode oppvekstvilkår.

Hvordan kan tiltak innenfor kultur og fritidsaktiviteter omtales som en viktig del av tilbudet, uten strammere lovregulering?

Utforme nye bestemmelser om et helhetlig tjenestetilbud på tvers av sektor og fagområder

Avgrensninger: Hva bør fortsatt reguleres i sektorlovgivningen, feks bestemmelser som regulerer virksomheten i skole og barnehage?
Vurdere særlig avgrensninger mot helse- og omsorgstjenesteloven og annen lovgivning som retter seg også mot voksne.

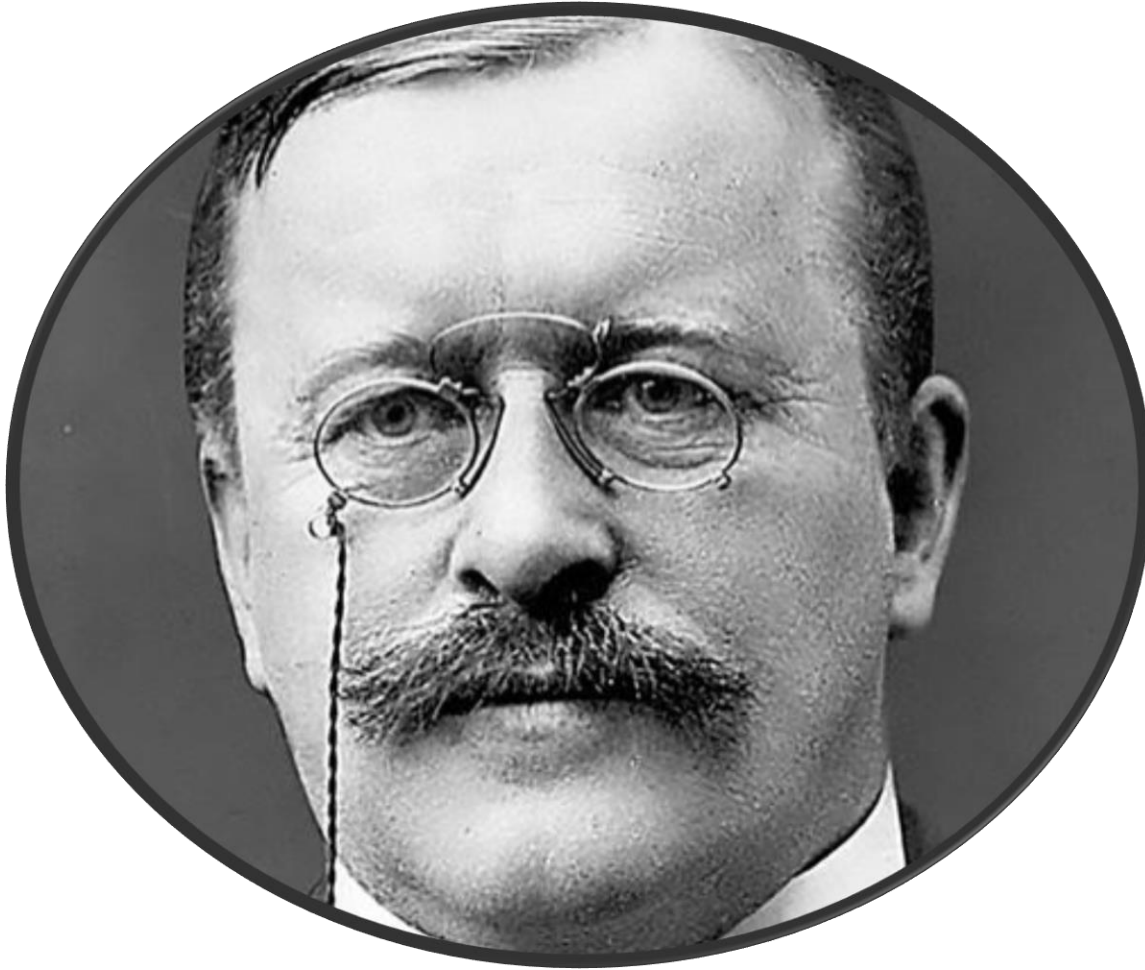
Hvilke familierettede tjenester bør omfattes, for eksempel støtte og veiledning fra helsestasjoner og barnevern sett i sammenheng?

Utredningen skal inneholde:

- En analyse av fordeler og ulemper med å samle bestemmelser om kommunale oppveksttjenester i ny, felles oppvekstlov
- Konkrete forslag til ny regulering og nye bestemmelser i tråd med føringene i oppdraget
- Belyse problemstillinger som må utredes videre i en evt. ordinær lovgivningsprosess

Innovasjon er krevende, men nødvendig

Takk for oss

